

**Komárom: Monostori Kettős Kanyar helyi jelentőségű
természetvédelmi terület**

Kezelési terv

2022. november

Barina Zoltán

Tartalom

1.	Előzmények.....	3
2.	Kezelési egységek meghatározása	3
3.	Kezelési irányelvek meghatározása	4
3.1.	KE01: természetközeli gyep	4
3.2.	KE02: gyomos gyep.....	5
3.3.	KE03: betelepített gyep.....	5
3.4.	KE04: földkupac	6
3.5.	KE05: idegenhonos fásszárúak állományai	6
3.6.	KE06: kivett.....	6

1. Előzmények

A Komárom-Esztergom megyei Kormányhivatal KE/041/01445-5/2022 ügyiratszámú határozatában a Komárom 3111/3, 7125/2 és 7126/17 hrsz-ú területek vonatkozásában kötelezte Komárom Város Önkormányzatát (székhelye: 2900 Komárom, Szabadság tér 1.) a tárgyi területek természetvédelmi szempontoknak, kiemelten pedig a poloskaszagú kosbor (*Orchis coriophora*), az agárkosbor (*Orchis morio*) és a puszta árvalányhaj (*Stipa pennata*) igényeinek megfelelő kezelési irányelvek rögzítésére (beleértve az inváziós növényfajok elleni védekezés kérdését is).

2. Kezelési egységek meghatározása

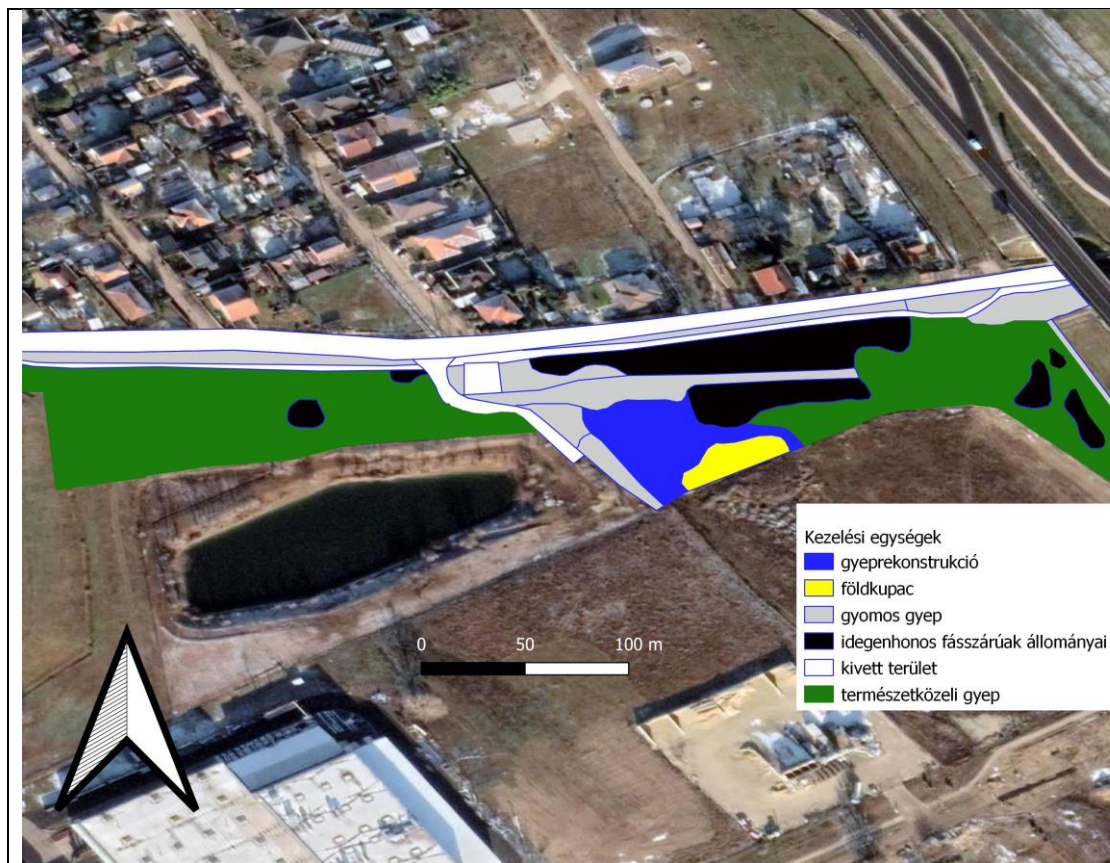
A kezelési irányelvek meghatározását a természetvédelmi gyakorlatban szokásos kezelési egységek szerint felosztás szerint látjuk célszerűnek rögzíteni.

A határozatban nevesített 7125/2 hrsz a Puskás Tivadar utcát foglalja magában ezért erre a területre a KE06 kezelési egységre megfogalmazott irányelvek alkalmazandók. A 7126/17 hrsz nem Komárom Város Önkormányzatának tulajdonában álló, elzárt terület. Ennek teljes területén bolygatott természetközeli gyepek fordulnak elő védett fajokkal, így ezekre a KE01 kezelési egység irányelvei alkalmazandók (ld. alább).

Aktuális állapota és adottságai alapján az érintett területen hat kezelési egység került elkülönítésre:

Kezelési egység kódja	Kezelési egység neve
KE01	természetközeli gyepek
KE02	gyomos gyepek
KE03	betelepített gyepek
KE04	földkupacok
KE05	idegenhonos fásszárúak állományai
KE06	kivett terület

Az egyes kezelési egységek a területen mozaikosan, foltokat képezve helyezkednek el:

3. Kezelési irányelvek meghatározása

3.1. KE01: természetközeli gyepek

A kezelési egységbe jó állapotú homoki sztyeprétek tartoznak, bennük védett fajok is előfordulnak.

Elsődleges cél az ide tartozó gyepterületek jelenlegi állapotban való megőrzése. A területet érintő beavatkozások csak természetvédelmi céllal történhetnek az illetékes Duna–Ipoly nemzeti park jóváhagyásával.

A kezelési egységbe tartozó gyepek a Monostori Kettőskanyar Természetvédelmi Terület utolsó, viszonylagos érintetlenségben megmaradt területei. Propagulumforrásként szolgálnak a környező területek regenerációjához, ezért szükséges az itt előforduló védett és természetes állapotokra utaló fajok szaporodásának (magtermelésének) zavartalan biztosítása.

Szükséges beavatkozások:

Inváziós fajok eltávolítása

Lehetséges beavatkozások:

Indokolt esetben megtörténhet a gyepek kaszálása évente legfeljebb 1 alkalommal, minimálisan 15 cm tarlómagasságot és mozaikosságot (azaz a kezelési egységen belül megfelelő kiterjedésű kaszátlan területet) biztosítva. Gyengébb természetességű, gyomosabb részterületeken az évente kétszeri kaszálás is engedélyezhető a gyomfajok magterelésének megakadályozása céljából.

3.2. KE02: gyomos gye

Korábbi bolygatások eredményeként leromlott, a homoki gyepek természetes fajait nem vagy csak nyomokban tartalmazó állományok.

Cél a kezelési egységbe tartozó állományok további leromlásának, gyomosodásának megakadályozása, valamint az állományok természetközeli gyepekké történő visszaalakítása.

Szükséges beavatkozások:

A gyepek rendszeres (évente 2-3 alkalommal történő) kaszálása a gyomok magérlelésének megakadályozása érdekében.

Lehetséges beavatkozások:

A gyepek foltokban történő mechanikus fellazítását követően természetközeli homoki gyepek magjaival történő felülvetés végezhető.

3.3. KE03: betelepített gye

Korábban természetközeli homoki gyepeket magában foglaló kezelési egység, melyen az eredeti vegetáció az ott végzett talajmunkák következtében megsemmisült vagy súlyosan károsodott és átalakult. A területen 2022-ben megindult a gyepek regenerálása betelepítéssel és magaszórással. A folyamatot nehezíti, hogy a károsítás során a talaj összetétele is módosult, törmelék és kötött talaj került a területre, valamint jelentős gyomosodás indult.

Cél a károsodott területeken az eredeti homoki vegetáció kialakítása aktív természetvédelmi beavatkozásokkal.

Szükséges beavatkozások:

- Gyomok és idegenhonos fajok visszaszorítása
- Őshonos gyepalkotók és kísérőfajok populációméretének növelése

Lehetséges beavatkozások:

- indokolt esetben a közvetlen betelepítéssel nem érintett részterületek kaszálása évente többször megtörténhet

Gyomok és idegenhonos fajok visszaszorítása során vegyszeres kezelés nem alkalmazható.

Őshonos fajok állományainak megerősítése betelepítéssel és felülvetéssel végezhető a szükséges engedélyek birtokában. A folyamat eredménye folyamatosan monitorozandó és addig folytatandó, míg a gyepek át nem alakulnak a KE01-be sorolható állapotúvá.

3.4. KE04: földkupac

A terület bolygatása után a természetes állapotok visszaállításának első lépéseként megtörtént az odahordott földhalmok, depóniák eltávolítása, azonban ezzel együtt a telekhatáron egy kisebb földhalom kialakítása is megtörtént (ennek okaként informálisan partimadarak megtelepedésének elősegítése jelölhető meg).

Szükséges beavatkozások:

- Gyomok és idegenhonos fajok eltávolítása
- Középtávon a földhalom eltávolítása a környező területek bolygatása nélkül, majd a terület átalakítása a KE03 kezelési egység irányelvei szerint.

Lehetséges beavatkozások:

- A terület felülvetése nyílt homokpusztai fajok magjaival

A kis alapterületű meredek földkupacot jelenleg gyomvegetáció borítja. A folyamatos erózió miatt a későbbiekben is gyomok dominanciája várható, adottságai miatt rajta természetközeli homoki élőhely nem alakítható ki. A megtelepedett gyomok veszélyforrást jelentenek a szomszédos természetes állapotú és regenerálódó gyepekre. Feltételezhető, hogy partimadarak nem fognak megtelepedni a területen, ebben az esetben megtartásának természetvédelmi indoka nincs.

3.5. KE05: idegenhonos fásszárúak állományai

A területen spontán kialakult akácos állomány és a megjelenő ezüstfa foltjai tartoznak ebbe a kezelési egységbe. A kialakult akácos gyepszintje átalakult, gyomos. Az ezüstfa-foltok alatt megtalálhatók az eredeti gyep fajai.

Szükséges beavatkozások:

- idegenhonos fajok újonnan megjelenő egyedeinek eltávolítása

Lehetséges beavatkozások:

- A területen meglevő idegenhonos fásszárúak alkotta foltok eltávolítása rövidtávon javasolt. Az eltávolításnak talajbolygatás nélkül kell megtörténnie. Az idegenhonos fák eltávolítása után a visszamaradó gyepterületek KE01-be kerülnek.
- A területen levő idegenhonos fásszárúak alkotta összefüggő állományok eltávolítása középtávon javasolt. Az eltávolításnak talajbolygatás nélkül kell megtörténnie, majd az érintett állományok KE02-be kerülnek.

KE06: kivett

Burkolt és burkolatlan utak, valamint egy telephely tartozik ehhez a kezelés egységhez. Jellegükből adódóan sem szükséges, sem lehetséges beavatkozások nem rendelhetők az egységhez.

A terület élőhelyfeltjainak kezelési egységekbe sorolását, valamint az egyes kezelési egységekben alkalmazandó és alkalmazható beavatkozások körét kétévente szükséges felülvizsgálni.